

România ocupa locul al patrulea în UE în ceea ce privește dimensiunea economiei subterane

Principalul motiv din cauza caruia economia informală există este cel de neplata al taxelor, a declarat Ionuț Dumitru, economistul-șef al Raiffeisen Bank și fost președinte al Consiliului Fiscal, notează Mediafax.

„Mai există o componentă legată și de neconformarea cu regulamentele, autorizațiile și așa mai departe. Adică îți faci un business în economia formală dar nu vrei să obții autorizație, să plătești anumite taxe. Motivatia principală este legată de neplata taxelor, iar în România, stim cu toții, avem o problemă majoră când ai 36% TVA necolectat, este o problemă extrem de gravă și nu pare să existe voința politică să luăm măsuri în această privință”, a apreciat economistul Ionuț Dumitru.

Din 31 de țări europene analizate de Fondul Monetar Internațional într-un raport din 2018, România ocupă locul al patrulea în UE în ceea ce privește dimensiunea economiei subterane estimate, cu o pondere de 26,3% din Produsul Intern Brut al țării în 2016, serie neajustată. Cea mai mare pondere a economiei subterane este în Bulgaria, cu 29,6% din PIB, însă țara vecină a României a făcut eforturi considerabile în ultima vreme pentru combaterea acestor activități. „Dacă ne uităm la alte țări avem Bulgaria care și-a redus masiv pierderile din TVA, Polonia la fel, iar noi ne complacem într-o situație extrem de gravă care pune în pericol siguranța națională până la urmă. Când nu ai bani de autostrăzi, asemenea deficite de încasare reprezintă o problemă foarte gravă. Media europeană de colectare de taxe și impozite este de 40% și noi avem doar 26%”, a mai spus economistul.

Media dimensiunii economiei subterane a României în perioada 1991-2015 se află la valoarea de 30,14% din PIB, cu un maxim în 1991 de 36,03% și un minim de 22,73% în 2014. Contribuția economiei ascunse în economia românească a scăzut semnificativ din 1991 încoace per total, cu mici variații de-a lungul anilor. Din 1991 a urmat un trend descendent și a ajuns în 1997 la o pondere de 31,65%. În 1999 a urcat cu mai mult de trei puncte procentuale, până la 34,4% din PIB, reintrând apoi pe un trend descendent.

Criza economică a dus la o creștere a dimensiunii economiei informale în aproape toate statele europene. Contribuția economiei ascunse în România a crescut în 2009 la 28,23% din PIB, de la 25,44% în 2007, o creștere de aproape 3 puncte procentuale. După anul 2009, ponderea acestor tipuri de activități a scăzut constant, ajungând în 2014 la minimumul postdecembrist de 22,73% din PIB.

Povara taxelor și impozitelor în general și povara fiscală pe muncă în particular (în special cea a contribuțiilor la asigurările sociale) sunt factori determinanți pentru mărirea economiei ascunse. În România, povara fiscală (tax wedge), diferența dintre costurile totale ale angajatorului și salariul net al angajatului, este de 36,7%, pe locul 7 în Uniunea Europeană și cea mai mare din Europa Centrală și de Est. Media Europeană este de 32,5%, potrivit unui raport din 2018 al lui Ionuț Dumitru, președintele Consiliului Fiscal la acel moment.

În ceea ce privește munca la negru, România ocupă în 2013 locul doi în Uniunea Europeană ca dimensiune, de 26,2% din valoarea adăugată brută. Deficitul de încasare a TVA-ului din România este cel mai mare din Uniunea Europeană, de 35,9% în 2016. Deficitul de încasare de TVA se referă la diferența între ce și-a propus statul să încaseze din TVA într-un anumit an și cât a încasat efectiv.

Ionuț Dumitru este de părere că reducerea nivelului economiei subterane ține de aceiași factori care sunt determinanți pentru dimensiunea acesteia, dar și de digitalizarea instituțiilor românești, în special a autorității fiscale.

„Reducerea economiei neobservate ține de multe aspecte care sunt legate între ele: nivelul taxelor pe muncă,

calitatea serviciilor publice, eficienta cheltuirii banilor publici. Mai este si aspectul digitalizarii în domeniul administratiei fiscale, care ar ajuta enorm. În felul acesta Bulgaria si Polonia au redus masiv apetitul de evaziune fiscala, în timp ce la noi aceste programe sunt inexistente. Am asistat în 2015 la reducerea TVA-ului si cu toate acestea nu am vazut efecte de conformare – problema este foarte grava si structurala – rezolvarea problemei colectarii taxelor trebuie realizata pe calea digitalizarii. Este mult mai usor, de exemplu, sa platesti taxele online decât sa te duci sa stai la cozi”, adauga Dumitru.

Economia subterana, cunoscuta si sub numele de economie ascunsa, informala, gri, neagra, se refera la activitati economice ilegale, fie cu produse si servicii ilegale, fie cu produse sau servicii legale, caz în care persoanele implicate desfasoara operatiuni economice cu astfel de produse sau servicii fara sa plateasca taxe. O alta activitate economica din zona economiei informale este evaziunea fiscala. Aceste activitati economice au înghitit mai mult de 200 miliarde de lei din PIB-ul României în anul 2016 (26,3%), arata cele mai recente date.